

[Hauge.]

været en særlig stor Fortjeneste. Desuden kom Tillægskontrakten, som blev oprettet, til at indeholde Bestemmelser, som giver Staten en helt anden og bedre Stilling overfor Kryolitbrydningen og Kryolitsalget end hidtil. Staten skal altid have det Beløb, der skal ydes i Henhold til Koncessionen af 1914, men hvis Fortjenesten ikke blot i Mineselskabet, men ogsaa i Øresunds kemiske Fabrikker har været saa stor, at dette Beløb ikke er mindst en Trediedel af Udbyttet af begge Selskaber, skal Staten have en Trediedel; Staten skal altsaa altid have en Trediedel af Udbyttet i begge Selskaber. Desuden er der særlige Bestemmelser om, at naar dette Udbytte gaar op over visse Grænser, bliver der en yderligere Afgift at betale af begge Selskaber til Staten.

Desuden blev det bestemt, at Staten faar Ret til at indvælge en kommitteret i Mineselskabets Direktion, og at Selskabet skal give Staten alle Oplysninger om Kryolittens Forekomst, hvilke Resultater man er kommet til ved Undersøgelser, Boringer o. s. v. Endelig blev der med Mineselskabet truffet den Ordning, at Salget til Amerika kun kunde ske efter et vist Gennemsnitstal, og hvis der skulde sælges mere, end dette Gennemsnitstal viste, skulde Staten give en særlig Tilladelse dertil. Det er det, Staten nu har gjort gennem den nye Overenskomst, der er sluttet, hvorved Staten altsaa faar en yderligere Fordel, en Chance til ud over, hvad den har haft tidligere; men der blev ikke givet nogen som helst Forlængelse af Koncessionen. Staten udpeger ifølge den nye Tillægsoverenskomst en statsautoriseret Revisor, som har uhindret Adgang ikke blot til Kryolitmine- og Handels-Selskabets Bogholderi, men ogsaa til Øresunds kemiske Fabrikkers Bogholderi.

Da jeg forelagde Overenskomsten i Finansudvalget, sagde jeg, at jeg havde to Veje at gaa; den ene var at bryde ind i Mineselskabets Virksomhed og erklære, at det havde forbrudt Koncessionen, men jeg betragtede i Virkeligheden denne Vej som paa Forhaand spærret eller i hvert Fald saa vanskelig at befare, at jeg ikke turde gaa ind paa den, og den anden Vej var at forhandle mig til Rette. Det var det, jeg gjorde, og jeg tør nok sige, at i Finansudvalget blev der ogsaa fra den Side, som det ærede Medlem Hr. Vanggaard tilhører, klart og tydeligt tilkendegivet mig, at jeg ikke vilde have fundet nogen Tilslutning til at erklære Minesel-

skabet for inkompetent til at bryde Kryolit mere.

Jeg har hermed gjort Rede for denne Sag i dens Detailler. For at illustrere, at de Tal, der er nævnt, er rene Fantasital, har jeg taget mig for at undersøge, hvor meget der er betalt til Staten de sidste 4 Aar. Staten har haft i Indtægt i

1924—25	1 339 000	Kr.
1925—26	3 912 000	—
1926—27	1 465 000	—
1927—28	1 111 000	—

Da det nu er ganske afgjort, at Staten faar $\frac{1}{3}$ af Fortjenesten i begge Selskaber — og de maa endda selv om at betale deres Skatter og visse andre Afgifter; de kommer ikke i Betragtning ved Udregningen af Trediedelen —, er de nævnte Tal, som sagt, Fantasital, medmindre man vil insinuere, at der føres falsk Bogholderi, og at den af Staten udnævnte statsautoriserede Revisor ikke forstaar at opdagde dette, men noget saadant vil man dog formentlig ikke beskyldte Selskabet for.

Jeg maa tilføje, at jeg aldrig har været i Tvivl om, at den Koncession, der blev givet i 1914, var mindre gunstig for Staten, men den betød, da den blev givet, en øjeblikkelig Fordel, idet man fik noget større Udbytte end tidligere. Efter mit Skøn var Fejlen den, at man forlængede Koncessionen for et alt for stort Aaremaal; men ogsaa den Gang godkendte Finansudvalget, hvad der blev foreslaaet, saa man kan jo ikke sige, at det er den paagældende Minister alene, der har set fejl. Under alle Omstændigheder er det imidlertid givet, det maa man tage i Betragtning, at det er en retslig Overenskomst, og den Tillægsoverenskomst, der blev sluttet i 1926, kunde derfor kun erhverves for Staten derved, at man kunde lægge et stærkt moralsk Pres paa de paagældende Selskaber. Jeg erkendte ogsaa selv i 1926 overfor Finansudvalget, at det opnaaede Resultat var mindre gunstigt, end jeg kunde have ønsket, men jeg havde ikke nogen Mulighed for at naa mere; jeg tør naturligvis ikke sige, at ikke en anden Minister kunde have naaet videre end jeg, men jeg tvivler derpaa.

Naar jeg har gjort udførligt Rede for denne Sag, er det, fordi det forekommer mig, at det maa være i alles Interesse, hvis man da ikke tilsigter noget andet end at faa Ro og virkelig Klarhed i Sagen, at lade de to Selskaber arbejde i Fred, for saa vidt de opfylder den Kontrakt, som Staten har sluttet med dem. Naar der saa er gaaet en 3—4 Aar, skal der optages nye Forhandlinger med dem, først og fremmest naturligvis med Kryolit-